

Índex de continguts

Agraïments.....	3
Justificació.....	16
1. Introducció.....	17
1.1. Hipòtesis.....	17
1.2. Objectius.....	17
1.3. Metodologia.....	18
1.4. L'autor: Vicent Andrés Estellés.....	18
1.5. Estat de la qüestió dels estudis estellesians.....	22
1.5.1. Visió general: des dels inicis fins al l'edició crítica.....	22
1.5.1.1. Abans de 1981.....	22
1.5.1.2. Del 1981 al 1998.....	23
1.5.1.3. Del 1998, amb la primera tesi doctoral sobre el poeta, fins l'any 2014, amb l'edició del primer volum de l'edició crítica.....	24
1.5.2. Quatre tesis sobre el poeta.....	25
1.5.2.1. Les <i>Horacianes</i>	26
1.5.2.2. Cos, gènere i poesia.....	27
1.5.2.3. Les intertextualitats estellesianes.....	28
1.5.2.4. Etnohumanisme.....	29
2. Estilística pragmàtica.....	33
2.1. Marc teòric i metodològic.....	33
2.1.1. Principals conceptes pragmaestilístics que s'apliquen.....	33
2.1.1.1. Estilística i pragmaestilística.....	33
2.1.1.2. Fraseologia.....	35
2.1.1.3. Metàfora i metonímia.....	37
2.1.1.4. Intertextualitat.....	40
2.1.2. Estilística pragmàtica de la poesia estellesiana: antecedents.....	48
2.1.3. Lingüística de corpus aplicada a l'anàlisi de l'estil literari.....	52
2.1.3.1. Introducció.....	52
2.1.3.2. Conceptes de lingüística de corpus imprescindibles.....	52
2.1.3.3. Les influències.....	54
2.1.3.4. Les eines de lingüística de corpus.....	63
2.1.3.5. Les cerques, al servei de l'anàlisi.....	66
2.1.3.6. Reflexions finals.....	66
2.1.4. Estructura d'anàlisi: esquema per a l'anàlisi de textos literaris.....	68
2.2. El significat lèxic.....	70
2.2.1. Els noms propis i l'enciclopèdia cultural: antropònims i topònims.....	70
2.2.1.1. Introducció: el nom propi en Estellés.....	70
2.2.1.2. Antropònims.....	73
2.2.1.2.1. Preliminars: l'antropònim.....	73
2.2.1.2.2. Estudi de cas 1: l'antropònim <i>Vicent</i>	73
2.2.1.2.3. Estudi de cas 2: L'antropònim <i>Ausiàs March</i>	85
2.2.1.3. Topònims.....	93
2.2.1.3.1. Preliminars: el topònim.....	93
2.2.1.3.2. Evolució del concepte de ciutat. Primera etapa: de <i>Ciutat a cau d'orella</i> a <i>Llibre de meravelles</i>	96
2.2.1.3.3. Evolució del concepte de ciutat. Segona etapa: la ciutat concreta i el <i>Mural del País Valencià</i>	104
2.2.2. Economia de l'adjectivació: profusió o laconisme; anteposició i posposició.....	122
2.2.2.1. Influències de la qualificació estellesiana.....	122
2.2.2.2. Qualificació i estil poètic de Vicent Andrés Estellés: reflexions a partir de l'estudi semiautomàtic.....	124
2.2.2.2.1. Marc teòric i metodològic.....	125
2.2.2.2.2. Metadiscursivitat.....	127
2.2.2.2.3. Comentari sobre els 40 adjectius amb més ocurrències o aparicions en la poesia d'Estellés.....	130
2.2.2.2.4. Mots clau i qualificació: altres adjectius estilísticament destacats més enllà dels 40.....	133

2.2.2.2.5. Les seqüències d'adjectius qualificatius i altres estructures qualificatives clau.....	142
2.2.2.2.6. Algunes col·locacions clau en la qualificació dels mots <i>amor</i> i <i>mort</i>	143
2.2.2.3. Reflexions finals.....	147
2.2.3. La combinatòria lèxica: col·locacions.....	149
2.2.3.1. Col·locacions ausiasmarquianes.....	149
2.2.3.2. La doble adjectivació [Adjectiu + Nom + Adjectiu] i altres variants.....	153
2.2.3.3. L'estructura [Nom + <i>o</i> + Nom].....	160
2.2.3.4. Comentari sobre els 40 substantius més freqüents.....	165
2.3. Les estructures gramaticals.....	170
2.3.1. Verbs.....	170
2.3.2. Adverbis.....	177
2.3.2.1. Introducció i comentari general.....	177
2.3.2.2. Estilística dels adverbis en <i>-ment</i> en la poesia d'Estellés.....	179
2.3.2.2.1. La diversitat funcional dels adverbis en <i>-ment</i> en la poesia d'Estellés.....	182
2.3.2.2.2. Alguns casos d'originalitat estilística.....	186
2.4. La pragmàtica del text.....	189
2.4.1. Interjeccions i estil exclamatiu.....	189
2.4.1.1. Interjeccions pròpies.....	190
2.4.1.2. Interjeccions impròpies.....	191
2.4.2. Conversacionalitat.....	193
2.4.2.1. Rutines conversacionals.....	193
2.4.2.2. Altres trets de la conversacionalitat.....	196
2.4.2.3. Reflexions finals.....	198
2.5. La prestidigitació retòrica.....	200
2.5.1. La contundència: l'epifonema i altres recursos de la sentenciositat.....	200
2.5.1.1. L'epifonema.....	200
2.5.1.2. Altres recursos de la sentenciositat.....	210
2.5.2. El pensament analògic: comparances, exemplificacions i al·legories.....	216
2.5.2.1. Comparances.....	216
2.5.2.2. Exemplificacions.....	221
2.5.2.3. Al·legories.....	223
2.5.3. La projecció cognitiva: metàfora, metonímia, personificació i sinestèsia.....	226
2.5.3.1. Metàfores clau de l'estil estellesià.....	226
2.5.3.1.1. Metàfores ausiasmarquianes en VAE.....	231
2.5.3.2. Representació de l' <i>eros</i> en el vers estellesià.....	234
2.5.3.3. Representació del <i>tanatos</i> en el vers estellesià.....	235
2.5.3.3.1. Metàfora, metonímia i lèxic del marc cognitiu de la mort en la poesia de Francisco de Quevedo i de Vicent Andrés Estellés.....	236
2.5.3.4. L'univers cognitiu estellesià: proposta d'esquema relacional dels principals conceptes.....	246
2.5.4. Altres procediments expressius: <i>desplaçament qualificatiu</i> , <i>subversió fraseològica</i> i <i>representació a través de variants</i>	251
2.5.4.1. Desplaçament qualificatiu.....	251
2.5.4.1.1. Desplaçament qualificatiu i adjectivació: el complement predicatiu.....	251
2.5.4.1.2. Desplaçament qualificatiu i adverbis en <i>-ment</i>	254
2.5.4.2. Subversió d'elements de la fraseologia amb un efecte poètic.....	255
2.5.4.3. Representació a través de variants.....	258
2.6. Macroestratègies discursives.....	262
2.6.1. Composició i progressió del discurs: els títols i les citacions paratextuals.....	262

2.6.1.1. Estudi de cas: la intertextualitat ausiasmarquiana a través dels paratextos.....	266
2.6.2. Els gèneres com a filtre de l'estil.....	273
2.6.2.1. La porositat de la poesia estellesiana: gèneres i subgèneres poètics.....	273
2.6.2.2. Comparació intergenèrica.....	279
2.6.2.2.1. Poesia i teatre.....	279
2.6.2.2.2. Poesia i prosa.....	282
2.6.3. Polèmica i cultura del debat: l'insult en la poesia de Vicent Andrés Estellés com estratègia de representació biogràfica.....	285
2.6.3.1. L'insult i la maledicció en la literatura.....	285
2.6.3.2. La representació biogràfica en la poesia de Vicent Andrés Estellés.....	287
2.6.3.3. Insults i malediccions en la poesia d'Estellés com subgènere biogràfic.....	289
2.6.3.4. Reflexions finals.....	298
2.6.4. Estil i ideologia: cos femení, sexe i relacions filials en la poesia de Vicent Andrés Estellés.....	300
2.6.4.1. Exili, personatges anònims i claus interpretatives.....	301
2.6.4.2. Relacions de parentesc.....	303
2.6.4.3. El cos i l'amor.....	305
2.6.4.4. El sexe.....	309
2.6.4.5. El cos i la mort.....	312
2.7. Conclusions.....	314
3. Anàlisi de les traduccions de la poesia d'Estellés, especialment a l'espanyol.....	320
3.1. Introducció.....	320
3.1.1. Propòsit de l'estudi i hipòtesi.....	321
3.1.2. Estructura de l'anàlisi de les traduccions.....	321
3.1.3. Corpus d'estudi.....	322
3.1.4. Marc teòric i metodològic: la traducció literària.....	323
3.1.4.1. Poesia i traducció.....	323
3.1.4.2. Pragmaestilística i traducció.....	327
3.1.4.3. Lingüística de corpus i traducció.....	328
3.1.4.4. Metàfora i traducció.....	331
3.1.4.5. Fraseologia i traducció.....	332
3.1.5. La graella d'anàlisi: elements i justificació.....	333
3.2. El llibre: característiques dels sis poemaris.....	336
3.2.1. Context de publicació.....	336
3.2.2. Traducció monolingüe o bé traducció bilingüe: algunes implicacions.....	338
3.2.3. Els paratextos de les traduccions.....	339
3.2.4. Les antologies: la qüestió de la tria dels poemes.....	343
3.2.5. Entre el llibre i el text: anàlisi de les autotraduccions (<i>Antologia</i> i <i>Versos per acompanyar una esperança</i>).....	346
3.2.5.1. Introducció: traduir o autotraduir-se.....	346
3.2.5.2. Dues comparacions de diverses traduccions de poemes clau.....	348
3.2.5.3. Millora i recreació autònoma del text original: <i>Antologia</i> (1984).....	350
3.2.5.4. Adaptació al context de recepció: <i>Antologia</i> i <i>Versos per acompanyar una esperança</i>	351
3.2.5.5. Reflexions finals sobre les dues autotraduccions.....	353
3.2.5.6. Una anàlisi ecdòtica a partir d'una autotraducció: el tercer poema del <i>Coral romput</i>	355
3.3. El text: anàlisi lingüísticotextual comparativa de les sis traduccions.....	360
3.3.1. Diferències gramaticals entre el català (LO) i el castellà (LT) que afecten la traducció.....	360
3.3.1.1. L'amplitud semàntica del verb <i>fer</i>	360
3.3.1.2. La col·locació de dos adverbis acabats en <i>-ment</i>	361

3.3.1.3. Diferències d'ús del gerundi.....	361
3.3.1.4. Diferències en les estructures comparatives.....	361
3.3.1.5. Diferències d'ús entre <i>però</i> i <i>però</i>	363
3.3.1.6. Diferències d'ús entre <i>ser</i> i <i>estar</i>	363
3.3.1.7. La diftongació.....	364
3.3.1.8. La pronominalització verbal.....	364
3.3.1.9. La col·locació de l'adjectiu.....	366
3.3.2. Estils de traducció poètica: mantenir la forma o el contingut.....	368
3.3.3. Diferents estratègies de traducció de la metàfora.....	372
3.3.4. Estil, model de llengua i traducció.....	379
3.3.4.1. Introducció.....	379
3.3.4.2. Mots clau: com traduir-los?.....	379
3.3.4.3. Col·locacions estellesianes i traducció: una mostra.....	383
3.3.4.4. Millores estilístiques en la traducció: una mostra.....	386
3.3.4.5. Les veus de l'enunciació.....	387
3.3.4.6. Col·locacions estellesianes i fraseologismes.....	388
3.3.4.6.1. Elements fraseològics en català (LO) però no en castellà (LT).....	388
3.3.4.6.2. Col·locació en castellà però no en català.....	389
3.3.4.6.3. Element fraseològic en català i en castellà.....	389
3.3.4.7. La variació lingüística.....	390
3.3.4.8. L'adaptació del text a la cultura meta.....	391
3.3.4.9. Estil, model de llengua i traducció: algunes reflexions finals.....	393
3.3.5. Traduccions a l'espanyol de la poesia d'Estellés en antologies col·lectives i en revistes.....	394
3.3.6. Proposta d'anàlisi entre quatre llengües.....	398
3.3.6.1. Comentari d' <i>Homenatge il·lícit a Lluís Milà</i>	398
3.3.6.2. Comentari de "Creuant la nit" (LMer).....	399
3.3.6.3. Comentari d'"Em posareu entre les mans la creu" (GFG).....	400
3.3.6.4. Comentari de "Res no m'agrada tant".....	401
3.4. Conclusions.....	404
4. Aplicacions didàctiques amb la poesia d'Estellés.....	409
4.1. Introducció.....	409
4.1.1. Poesia i ensenyament: marc teòric.....	409
4.1.2. Estellés i ensenyament: què s'ha dit fins ara i què es proposa.....	417
4.2. Manualística i ensenyament de la literatura catalana: la figura de Vicent Andrés Estellés en l'ensenyament mitjà.....	420
4.2.1. Introducció.....	420
4.2.1.1. Cànon i clàssic.....	420
4.2.1.2. El llibre de text.....	422
4.2.2. El corpus d'estudi.....	422
4.2.3. Resultats.....	423
4.2.4. Reflexions finals.....	423
4.3. Unitat didàctica: estudi de la poesia a partir de Vicent Andrés Estellés.....	426
4.3.1. Unitat didàctica: Estudi del gènere poesia a partir de Vicent Andrés Estellés.....	426
4.3.1.1. Contextualització.....	426
4.3.1.2. Objectius didàctics.....	426
4.3.1.2.1. Competències bàsiques.....	427
4.3.1.2.2. Objectius terminals.....	428
4.3.1.3. Continguts.....	429
4.3.1.4. Estratègies metodològiques i orientacions didàctiques.....	430
4.3.1.4.1. Principis metodològics.....	430
4.3.1.4.2. Estratègies didàctiques.....	431
4.3.1.4.3. Mètodes d'ensenyament.....	432
4.3.1.4.4. Recursos.....	432
4.3.1.4.5. Activitats.....	433

4.3.1.5. Avaluació.....	435
4.4. Les geografies literàries d'Estellés.....	437
4.4.1. La València de Vicent Andrés Estellés. Una proposta didàctica a partir de <i>Llibre de meravelles</i>	438
4.4.1.1. Proposta de seqüència didàctica.....	438
4.4.1.2. Reflexions finals.....	442
4.4.2. Una proposta de geografies literàries a partir del MPV. Ruta literària per Morella i Peníscola.....	444
4.4.3. Una proposta de geografies literàries a partir del MPV: SD sense sortir de l'aula.....	446
4.4.4. Perseguiu la petja de Vicent Andrés Estellés per tres pobles del <i>Mural del País Valencià</i> : proposta didàctica.....	449
4.4.4.1. Introducció.....	449
4.4.4.2. Descripció de la proposta.....	451
4.4.4.3. Objectius.....	452
4.4.4.4. Característiques de l'alumnat.....	452
4.4.4.5. Desenvolupament de la seqüència.....	453
4.4.4.5.1. Primera sessió.....	454
4.4.4.5.2. Segona sessió.....	454
4.4.4.5.3. Tercera sessió.....	455
4.4.4.6. Avaluació.....	456
4.4.4.7. Reflexions finals.....	456
4.5. Poesia i ensenyament de llengua estrangera: experiències als lectorats.....	458
4.5.1. Primera experiència: Universit� de Picardie Jules Verne.....	461
4.5.2. Segona experiència: University of Cambridge (I).....	464
4.5.2.2. Reflexió final sobre les dues experiències didàctiques.....	464
4.5.3. University of Cambridge (II): didàctica de l'L3 a partir de la traducció poètica multilingüe.....	467
4.6. Internet com lloc d'instruments didàctics: webquests, caceres del tresor, wikis i blogs i pàgines web.....	471
4.6.1. Webquests.....	473
4.6.2. Caceres del tresor. La Serra d'Espadà en la poesia de Vicent Andrés Estellés, seguint-ne les traces.....	475
4.6.3. Wikis: la poesia i l'espai com a metàfora de l'aprenentatge: la vida és un viatge.....	476
4.6.4. Blogs i pàgines web.....	478
4.7. Llenguatge poètic i llenguatge plàstic: la multimodalitat i la reinterpretació de l'obra d'art.....	479
4.8. Productes culturals derivats de la poesia d'Estellés: dues guies didàctiques sobre cinema i teatre respectivament.....	481
4.9. Aprofitament d'un corpus literari digitalitzat per a l'ensenyament de la llengua i de la literatura catalanes.....	483
4.9.1. Proposta d'exercicis per a l'ensenyament de la llengua amb el corpus poètic estellesià digitalitzat.....	485
4.9.1.1. Sintaxi.....	485
4.9.1.2. Lèxic.....	486
4.9.1.3. Col·locacions.....	487
4.10. Conclusions.....	489
5. Conclusions generals.....	493
6. Bibliografia.....	507
6.1. Bibliografia primària.....	507
6.2. Bibliografia secundària.....	517
7. Annexos.....	548
7.1. �ndex.....	548
7.1.1. �ndex d'abreviatures.....	548
7.1.2. �ndex de figures dins del text.....	555
7.1.3. �ndex de figures en els annexos.....	558
7.2. Figures annexades.....	559